

proposta didàctica

bromera

El ball de l'esclau

Dolors Garcia i Cornellà

La recerca d'un somni
a la Tàrraco del segle I dC

bromera

FITXA TÈCNICA DEL LLIBRE

Títol de l'obra:

Autora:

Col·lecció: Núm.:

Edicions Bromera

PRÈVIA LECTURA

1. L'autora d'*El ball de l'esclau* és Dolors Garcia i Cornellà. Ha escrit un munt de llibres de literatura infantil i juvenil. N'has llegit algun? Quin? Descriu-lo breument i afegeix la teua opinió.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Ens trobem amb una obra de literatura juvenil històrica. N'has llegit cap altra? Quina? I si no és així, sobre quina època t'agradaria llegir? Raona la teua resposta.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. L'obra consta d'un prefaci, vint capítols i un apèndix sobre l'època en què se situa la novel·la. Per a gaudir-la més, es podria considerar llegir l'apèndix abans. Què és el que més t'ha cridat l'atenció? Sabies de la importància de Tarragona (Tàrraco) a l'Imperi Romà?

.....

.....

.....

.....

TÍTOL

4. Si mires el títol *El ball de l'esclau*, i el subtítol *La recerca d'un somni a la Tàrraco del segle I dC*, quin creus que pot ser eixe somni? Per què?

.....

.....

.....

.....

5. La portada és obra de la il·lustradora valenciana Raquel Carrero, també coneguda com Rakufresia. La coneixies? Descriu la portada comparant-la amb aquesta altra obra de la mateixa autora.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

TÍTOLS DELS CAPÍTOLS

6. Al *Praefatio*, l'autora ens situa a Tàrraco, en una època coneguda com la Pax Romana. Investiga sobre aquest període.
7. Tots els capítols consten d'un títol i, a més a més, una cita d'algun autor llatí. Totes les cites tenen a veure amb el capítol, encara que una crea una mica de confusió (ho analitzarem més endavant). La primera, la que trobem al *Praefatio*, la va escriure l'autor Valeri Marcial i diu: «l quan arribi el desembre blanc i l'hivern impotent, retornaràs a les assolellades ribes de Tàrraco». Explica-la amb les teues paraules i digues si et sembla una bona cita per a començar la novel·la.

.....

.....

.....

.....

.....

8. Un dels títols, el del capítol sisé, està escrit en llatí «*Colonia Iulia Urbs Triumphalis Tarraco*». Saps què vol dir? Per què penses que aquest capítol du aquest títol?

.....

.....

.....

.....

L'OBRA

9. Pel que fa al temps de la novel·la, en quin any transcorre?

.....
.....
.....

10. Hi ha cap fet rellevant durant eixe any?

.....
.....
.....

11. La història transcorre a Tàrraco, l'actual Tarragona. Quina era la importància de la ciutat en aquell moment? Descriu-ho breument.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

12. Abans d'arribar a Tàrraco, on comença la història?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ANÀLISI DELS PERSONATGES

13. L'Heli Siri, esclau a la companyia de teatre del Semproni Bati, és el personatge principal de la novel·la. Com és físicament? Per què penses que resulta tan atractiu?

.....
.....
.....
.....

14. Quins altres personatges componen la companyia del Semproni Bati i quina és la relació entre ells? Quin personatge s'afegirà més tard a la companyia? Per què?

.....
.....
.....
.....

15. Qui és la Fúlvia? Quina importància creus que té?

.....
.....
.....
.....

16. Al capítol tres, la companyia representa a la vil·la de Luci Fabi Victor. Allí s'ajunten personatges molt importants de la ciutat, que volen determinar quines seran les celebracions per honrar el nou emperador, Tit Flavi. Qui són eixos personatges? Són reals o ficticis?

.....
.....
.....
.....

17. Gai Màrius era el flamen de Tàrraco, l'autoritat religiosa de Roma, casat amb Lucrecia. Quina antiga relació té amb l'Heli? Qui són Dàmalis i Antíoc?

18. Grània, Lucrecia i Júlia són dones importants a Tàrraco, dones d'alts càrrecs. Per què volen algunes d'elles que la companyia de Semproni guanye el concurs?

19. Què et sembla la relació entre l'Heli i la Valèria?

ANÀLISI ESPACIOTEMPORAL

20. En quant de temps transcorre l'acció principal de la novel·la? Raona la teua resposta amb dades.

.....
.....
.....

21. Trobes alguna referència real al temps? Alguna dada històrica?

.....
.....
.....

22. La història comença en una vil·la prop de Tàrraco, però la resta de la història transcorre a Tàrraco, actual Tarragona. A la pàgina 72 es descriu com «la segona urbs de l'imperi», «la primera de tota la Hispània» i també «la millor per viure-hi». Després fa una bonica descripció dels edificis més importants. Molts d'eixos edificis encara existeixen en part i es poden visitar, quins són?

.....
.....
.....
.....
.....

23. Ajudant-te de Google Maps, o l'eina que consideres adequada, crea una ruta a Tarragona visitant les restes d'aquestes importants construccions de l'època romana.

.....
.....
.....
.....

ANÀLISI INTERTEXTUAL

24. La novel·la *El ball de l'esclau* és ficció, encara que podria haver passat. Nombroses referències històriques ho avalen. En pots citar alguna?

.....

.....

.....

.....

25. L'Heli és esclau i la Valèria, una dona treballadora i pobra, però saben llegir, saben parlar bé, són educats, per què?

.....

.....

.....

.....

26. Tant la Valèria com l'Heli formen part de la companyia de teatre del Semproni Bati. Representen obres del mimògraf Dècim Laberi, com *El casament* o *El pescador*. Podries inventar una escena d'una d'aquestes obres?

.....

.....

.....

.....

27. En cada capítol ens trobem amb el títol i una cita d'un autor llatí. Totes són una mena de resum del capítol, excepte una que pot donar lloc a certa confusió. Quina creus que podria ser? Raona la teua resposta.

.....

.....

.....

.....

ANÀLISI LITERÀRIA

28. D'aquestes cites que trobem en cada capítol, quina t'ha agradat més? Coneixies l'autor? Què ens podries contar?

.....

.....

.....

.....

29. La companyia del Semproni Bati representa obres de mim. Quines són les característiques més importants?

.....

.....

.....

.....

30. Dècim Laberi és l'autor de les obres que representa la companyia. Què ens podries explicar sobre ell?

.....

.....

.....

.....

ANÀLISI LINGÜÍSTICA

31. Al llarg de la novel·la ens trobem amb molts mots provinents del llatí, sobretot els càrrecs o les parts de la llar. Quines parts de la llar has trobat? Què són?

.....

.....

.....

32. Com era la *domus* romana?

.....

.....

33. Quina variant dialectal s'utilitza a l'obra? Raona la teua resposta.

.....

.....

.....

34. A les làpides es trobava l'expressió «Als déus Mans». Investiga què significa.

.....

.....

.....

.....

.....

35. A més del llenguatge verbal, que és més bé estàndard, també trobem un llenguatge no verbal molt interessant i efectiu. Quin és? On l'has trobat?

.....

.....

.....

PER A CONCLOURE

36. El personatge de l'Heli és un esclau, no es conforma, i resulta irresistible. Després de llegir la novel·la, i analitzar distintes reaccions, per què penses que és així?

.....

.....

.....

37. Quin personatge t'ha agradat més? Raona la teua resposta.

.....

.....

.....

38. Com penses que podria ser un dia normal a la Tàrraco del 79 dC per a una persona de la teua edat? Escriu una entrada en un diari, com t'ha anat el dia?

.....

.....

.....

39. Els déus eren molt presents a la casa romana. El larari de Valèria està dedicat a Minerva, Febus i Bacus. Al larari es feien ofrenes: «Va apartar un tall de coca, mitja poma i una llesca de pa i ho va oferir al lar» (pàgina 116). Busca informació i descriu com seria el teu larari. Què hi podries incloure? A quins déus ofrenaries?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

40. Al llarg de la novel·la ens trobem amb dos epitafis de l'Heli. El primer, després de ser apallissat pel Semproni, a la pàgina 106. «Als déus Mans, a l'Heli Siri, esclau i mim, fill de l'esclava Dàmalis, que va viure setze anys, deu mesos i tretze dies, ballant i cantant de poble en poble, els seus amics l'acomiadren i et demanen, caminant que llegeixes això, que repeteixis en veu alta: que la terra et sigui lleu».

.....

.....

.....

.....

.....

41. El segon, després de la seua mort a la pàgina 265: «Als déus Mans. A l'Heli Siri, el gran actor de mim, llibert d'en Semproni Bati, i fill de la Dàmalis de Síria, que va escampar felicitat, benevolència i bellesa durant els cinquanta-nou anys, tres mesos i vint-i-un dies que va viure damunt la terra i a dalt de l'escenari. Va veure la llum a Roma i se li ha fet fosc a Tàrraco. La glòria no pertany a ningú, va dir Dècim Laberi, però l'Heli Siri hi va viure sempre. La seua estimadíssima esposa Valèria, els seus amantíssims fills Heli, Ovidi i Síria, els fills dels seus fills, el seu germà Antíoc i el llibert Zenó li han erigit aquest monument i et demanen, viatger pietós, que llegeixis això i que, en marxar, preguis: que la terra et sigui lleu».

.....

.....

.....

42. Compara-les. Es va acomplir el somni de l'esclau? Raona la teua resposta.

.....

.....

.....

Proposta didàctica referida al llibre
El ball de l'esclau
(ISBN: 978-84-9026-332-7)

© Maite Monar i Jeanine Monar
© Edicions Bromera, SL
Apartat de correus 147 - 46600 Alzira
www.bromera.com

bromera

A l'altra banda dels turons, el jove esclau Heli Siri contempla la ciutat de Tàrraco, una de les més importants de l'imperi. Hi arriba amb la companyia de teatre a la qual pertany. De camí a la ciutat, conversa amb la Fúlvia, una teixidora de lli, àvia de la Valèria, la noia que li canviarà la vida. A Tàrraco, l'Heli buscarà fer realitat el seu somni: ser un actor reconegut en la ciutat vibrant de final del segle I dC. Però la recerca no serà gens fàcil per a un esclau com ell, i haurà d'enfrontar-se a les enveges, les amenaces i els càstigs que trobarà pel camí.

Dolors Garcia i Cornellà (Girona, 1956) ha publicat una setantena de llibres de literatura infantil i juvenil, com ara *L'esclau del Mercadal*, *Sota les pedres* o *Marvin, l'enllustrador de sabates*.

ESGU<RD
bromera

www.bromera.com

[f @bromera](https://www.facebook.com/bromera) [i @bromera](https://www.instagram.com/bromera) [t @bromera_edicions](https://www.twitter.com/bromera_edicions) [Emociona't amb la lectura](#)

978-84-9026-332-7

9 788490 263327

